

Forum Beneficiale, Sive Quæstiones & Responsa Canonica

Materiam De Beneficiis Universam Ex Beneficialistarum tam antiquorum, quàm recentiorum placitis complectentia. Opus methodo novâ, & clarâ in tres digestum Partes ... accuratè, ac copiosè instructae

De Vacatione, Amissione, Et Extinctione Beneficiorvm ...

Leuren, Peter

Coloniæ Agrippinæ, 1704

541. An, & qualiter Pensionarius teneatur solvere onera annexa, vel imposita beneficio, super quo constituta pensio.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74494](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74494)

q. 8. n. 32. & q. 3. §. 5. in hoc. n. 12. nempe ex jure novo, vi nimirum constitutionis Pauli III. & Julij III. & Pij V. non posse de residuo ex fructibus pensionis testari pensionarium) & citati ab eo, quibus accedunt Quintadv. *Ecclesiast. l. 2. n. 7.* Menoch. *de arb. cas. 173. in addit. n. 12.* Zerol. *pr. Ep. p. 2. v. pensionarius. §. 25.* apud Ventrigl. *to. 2. annot. 11. §. 2. n. 87.* Item Castrop. *loc. cit.* absolute pronuncians, liberum relinqui pensionario, ut possit de fructibus pensionis pro suo arbitratu, tam in vita quam morte disponere ob rationem jam datam *respons. preced.* Sed neque obstat citatas Pontificum Bullas; cum Paul. III. & Julius III. non loquantur de fructibus pensionis, sed de acquisitis per beneficiatum titulo negotiationis, vel aliunde contra canones. Pius vero V. licet constituat, redditus & proventus beneficii, seu valorem triginta ducatorum non excedentes non comprehendi sub spolio, non tamen inde bene inferri, redditus beneficii & pensionis excedentes triginta ducatos comprehendi, sed solum inferatur, relinqui id dispositioni juris communis, ex jure autem communi consistet, solos redditus beneficiorum comprehendi sub spolio clericorum. Negant e contra cum Nav. *loc. cit.* Garc. *p. 1. c. 5. n. 161.* & citati ab eo Molin. *de just. to. 1. tr. 2. d. 145.* quorum sententiam verioris censet Ventrigl.

Questio 540. An pensionarius teneatur beneficium habitum dimittere, vel etiam nequeat beneficium, vel plures pensiones obtinere?

1. Respondent primò absolute negativè, sive quòd, licet plura beneficia incompatibilitatem habeant, id tamen non procedat in pensionibus, & sic pensiones, si plures sint, nec inter se, nec cum beneficiis habitis aut habendis ullam inducere incompatibilitatem. Gonz. *ad reg. 8. gl. 5. §. 5. n. 14.* citans Benedict. de Capra *reg. 90. n. 90.* Hojed. *de incompat. benef. p. 2. c. 7. n. 1.* Ventrigl. *to. 2. annot. 11. §. 2. n. 87.* qui etiam id procedere ait, etiam si pensiones seu pensio cum beneficio constituta sub eodem testò, nisi fortè pensio data in titulum beneficii: pro quo citat Marantam *p. 2. contror. resp. 33. n. 2. & 21.* citantem alios.

2. Veruntamen rectius & congruentius iis, quæ sub initium hujus tertie partis dicta sunt de incompatibilitate, sentire mihi videtur Azor *p. 2. l. 8. c. 12. q. 7.* nimirum, quòd licet non sit omni ex parte eadem hoc ex puncto ratio de pensionibus, quæ est de beneficiis, dum in his quædam sunt, quæ canones & jura incompatibilia vocant, pensionum verò nullæ jure communi incompatibiles dicuntur. Attamen, cum jure naturali & recta ratione pugnare videret, ut quis plures simul pensiones habeat (idem est de pensione cum beneficio) dum earum una sufficit ad commodam sustentationem, dum enim pensio datur ut vitæ alimentum, si unus habeat plures, quarum singulæ sufficiunt ad commodam alimentationem, habet is tantum alimentorum, quantum pluribus sustentandis sufficit, quòd fiet, ut unus quidem esuriat, alter verò ebrius sit. Neque tamen negatur per hoc, ut idem Azor, uni quandoque licitè plures pensiones constitui posse ob ejus præclara merita, nempe ob literaturam, generis nobilitatem, ob magna in Ecclesiâ merita & beneficia, aliæque dotes. Vide quæ hac in parte dicta sunt de pluralitate beneficiorum.

Questio 541. An, & qualiter pensionarius teneatur solvere onera annexa vel imposita beneficiò, super quo constituta pensio?

1. Respondeo primò: Obligari pensionarium pro rata pensionis solvere onera, quæ imponi solent fructibus beneficii, puta subsidium charitativum, excusatum, decimam Papalem, collectionem ad seminarii erectionem, Ecclesiæ reparationem, &c. cum enim pensio ex fructibus beneficii debeat, & omnia hæc & similia onera beneficiorum fructibus annectantur, consequens est, ut pensioni annexa sint. Garc. *p. 1. c. 5. n. 171.* Azor *p. 2. l. 8. c. 9. q. 2.* Ventrigl. *to. 2. annot. 11. §. 2. n. 1.* Castrop. *de benef. d. 1. p. 11. §. 8. n. 2.* citans Gig. *de pens. q. 38. & 59.* Gamb. *de off. Leg. l. 6. q. 5. n. 207.* Barbos. *de pot. Ep. alleg. 77. n. 14. & c.* Unde jam beneficiatum solventem integrè dicta onera posse retinere eam partem, quæ pro rata pensionis solvenda erat à pensionario, tenent Ventrigl. Castrop. (citans Barb. *ubi ante.*) Garc. *loc. cit.* citans Marches. *de commiss. p. 2. c. 4. de commiss. appellat. n. 49.* Caccialup. *de pens. q. 17.*

2. Respondeo secundò: Procedere hæc quidem de pensione constituta, ut jure communi constitui deberet, ut ait Azor *loc. cit.* hoc est, sine clausula: *liberam, immunem & exemptam.* stante verò illa clausula & exemptione, quacum hodie dum pensio (utpote consueta constitui in alimenta & vitæ subsidia, quorum causam valde piam habeat jura & leges) libera & exempta ab iis oneribus reservari consuevit, pensionarius nihil ratione horum onerum solvere, seu de suspensione deperdere tenetur, sed ex integro satisfacere pro his oneribus spectat ad titularem. Lott. *l. 1. q. 38. n. 23.* Barb. *juris Eccles. l. 3. c. 21. n. 44.* dicens, stylum Curie habere, ut pensio à Papa assignata sit immunis ab omni onere, etiam subsidii charitativi, & citans Tamb. *to. 3. d. 10. q. 1. n. 7.* Azor *loc. cit.* (ubi quoque ad fufum dictam clausulam exemptivam & onera recitat) Garc. *loc. cit. n. 172.* Ventrigl. Castrop. *ll. cit. Parit. l. 6. q. 2. n. 135.* Unde in specie non teneri pensionarium, cui reservata pensio cum dicta exceptione, ad solvendum subsidium charitativum, & stylum Curie Rom. habere, ut pensio auctoritate Papæ alicui assignata sit libera ab omni onere, etiam subsidii charitativi, tradit Azor *p. 2. l. 9. c. 14. q. 6. §. si quæras an clericus.* contra Belenzin. *de subsid. charitat. q. 37.* eò quòd, cum Papa reservat clerico, reservet eam ut annuum alimentum; alimenta autem sint libera ab oneribus & contributionibus quibuscunque. Extendit hoc ipsum Azor *loc. cit. c. 12. q. 11.* ex Gig. *q. 66.* ad onus insolitum & extraordinarium, si quid tale contingeret imponi beneficio, quòd pensionarius, cui reservata pensio libera ab omni onere, nihil pro eo solvere teneatur; eò quòd dicta clausula in literis pontificiis apponi solet, ut pensio libera sit ab omni onere etiam extraordinario. Distinguit tamen melius quoad hoc punctum Lott, prout videre poteris *quest. seq.*

3. Quod attinet Excusatum, quod concedi sollet regi Hispaniæ in beneficiis regnorum illius de quinquennio in quinquennium, hanc clausulam exemptivam, quæ expressè declarari solet, ut pensio sit immunis in specie ab hoc excusato, durare solum ad quinquennium illud, in quo incidit reservatio pensionis cum ea clausula, & eo finito, expirare vim illius derogatoriam: neque redintegrari

tegrari propter prægnantes clausulas, quæ rursus inferuntur novo indulto super Excusato ad aliud quinquenarium, tradunt Lott. l. 1. q. 38. à n. 25. Garc. loc. cit. n. 173.

4. De cetero si habitâ dictâ exceptione (idem est de privilegio alio, quod haberet pensionarius, ut cogi non posset ad solvendam v.g. decimam papalem) nihilominus cogeretur à collectore Apostolico illud, aliudve simile onus subire, talem solutionem non nocituram illi, si ei præmississet protestationem, quodd coactus, & timore censurarum solvat, alias non soluturus. Secus verò, seu amissum illud privilegium, si talem protestationem non præmississet solutioni, tradit Azor loc. cit. c. 13. q. 8. citato Gig. de pens. q. 61. Ludovic. Rom. &c. & ex illo Castrop. loc. cit. qui tamen ait, se in tr. de LL. d. 41. p. 19. docuisse tanquam probabilius, tale privilegium per talem actum sine protestatione factum non amitti.

5. Solere quoque rursus dictâ exceptioni seu exemptioni & privilegio huiusmodi per subtequentia decreta & privilegia derogari à Papa cum clausula: *quorum tenores, &c.* dum nimis contingit, Papam ex post indicare decimam alicujus solutionem super redditibus beneficiorum in favorem Sedis, aut etiam alicujus Principis ex causis justissimis, testantur Ventrigl. Castrop. ll. cit. Item Lott. l. 1. q. 38. n. 24. & q. 45. n. 20. referens istiusmodi decreti derogationis formam. In quo casu tenebitur adhuc pensionarius pro rata pensionis contribuere ad istiusmodi decimam, subsidii, alteriusve oneris similis solutionem. AA. ij ll. cit. siquidem clausula illa: *quorum tenores*, vim habet specifica derogationis, ita ut in vanum obreundatur clausula derogatoria derogatoriarum in literis reservationis. Lott. cit. q. 38. n. 29. Tradit tamen idem Lott. cit. q. 45. n. 21. non eousque extendere se dictam derogationem Papæ, ut remaneat etiam pensionario elisa actio contra titularem pro redintegratione solutionis facta, seu deductionis cessæ à pensionario pro rata sua, nequeatque tantumdem à titulari recipere, quantum expendit pro rata sua in solutionem impositionis. Idque propter pactum quasi privatam (intellige quotannis tantum dandi pensionario vel permittendi, ut is accipiat, ita ut is titulari nullam deinceps velit aut possit præterdere remissionem) quod resultavit inter titularem & pensionarium ex consensu titularis in pensionem, quem consensum perpetuo respiciebat auctoritas Papæ in impositione pensionis, cui pacto seu conventioni canonice permittæ nusquam censetur derogatum per quamvis generalem ipsius etiam Papæ dispositionem, etsi in hac pensionum materia, non secus ac in beneficiis plenissimam & absolutam habeat potestatem. Lott. cit. q. 45. n. 19. juncto n. 22. Atque ita, etiamsi videatur in hoc casu aliquid detrahi de jure pensionarii, dum cogitur solvere, vel pati solutionem pro rata suæ pensionis, modicum tamen ei inferitur præjudicium, ex quo adhuc est reparabile ex regressu contra titularem in vim supradicti pacti. Unde nec tale indultum exigendi decimam aliudve subsidium respectu pensionarii quid amari in se habet, dum verius à pensionario differtur aliquid, quàm auferatur; & ejus respectu optime intrat dicta derogatio favore causæ publicæ, quam Papa fuit contemplatus in persona indultarii seu illius, pro quo imposita decima vel subsidium, utpote cui voluit facilitatem esse undequaque exactioem, & consequen-

ter non fieri moram ex passionibus privatorum. Lott. n. 23. & 24. Ac propterea, dum in hoc casu contra pensionarium fundantem intentionem suam pro hac integritate pensionis sibi solvenda, & validitate obligationis titularis de solvendo onere quocunque excipitur per titularem de indulto illo (aliquando concedi solito principibus aliquibus ad exigendas decimas, etiam à pensionariis non obstantibus pactis intercedentibus inter pensionarium & titularem) exceptio non adaptatur actioni, prout de jure requiritur; quia indultum illud non respicit favorem titularis, sed indultarii. Lott. n. 29. 30. & 31.

6. Porro nullam esse inter hæc incompatibilitatem, quod titularis teneatur ad onus decima vel alterius impositionis, & quod nihilominus hæc conventio inter titularem & pensionarium respectu indultarii vi indulti exigentis pensionem non à titulari, sed à pensionario, non habeatur in aliqua consideratione, ostendit Lott. n. 35. & 36. exemplo conventionis inter concedentem in Emphyteusi in prædium & Emphyteutam, qui stipulatus est, solvi tributa & census per concedentem; hæc namque conventio, etsi teneat in præjudicium ipsius concedentis & promissoris, non tamen tenet in præjudicium principis exigentis tributa.

Quæstio 542. Cum, quæ dicta sunt hætenus, intelligenda sint de oneribus Ecclesiasticis seu impositis auctoritate Ecclesiastica, num igitur etiam pensionarius, cui reservata pensio libera & exempta ab oneribus vi dictæ clausule, eximatur quoque ab oneribus, si quæ de facto etiam contra juris prohibitionem imponant principes laici?

Respondeo sub distinctione: Si reservata est pensio libera & exempta ab omnibus oneribus tam ordinariis, quàm extraordinariis, non tenebitur ad istiusmodi onera contribuere pensionarius; cum titularis jam ex proprio consensu nullam possit præterdere remissionem, ut dicitur de conductore, qui omne periculum in se suscipit, nisi forte casus esset non solum valde insolitus, sed qui etiam abtulisset omnes fructus. Lott. l. 1. q. 38. n. 34. & 35. Si verò pensio fuit reservata libera & exempta simpliciter, vel ab oneribus ordinariis tantum tunc, quia Papa non censetur cogitasse de extraordinariis, multo que minus de impositis contra juris prohibitionem, ut sunt onera illa à laicis imposita, tenebitur pensionarius ad contribuendum, poteritque titularis præterdere remissionem. Lott. loc. cit. n. 37. qui tamen idipsum limitat n. 38. nisi essent onera restituibilia, ita ut remaneret actio titulari ad reperendum à se soluta ex obligatione ipsorum laicorum.

Quæstio 543. An pensionarius habens pensionem cum prædicta clausula: liberam, immunitem & exemptam ab omni onere excogitato, & excogitabili, teneatur contribuere ad expensas, quas facit titularis in litem pro defensione sui tituli, dum litem consecutivè respicit etiam defensionem pensionis?

Respondet negativè Riccius in pr. resol. 428. Respondet in contrarium affirmativè Marautta p. 2. contror. resp. 10. apud Ventrigl. to 2. annot. 11. s. 2. n. 3. cui parti affirmativa favere videtur ipse Ven-